

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՈՒՄ Գիտակրթական կենտրոն ՀԿ

Ավարտական հետազոտական աշխատանք

Թեմա՝ <<Ինտեգրված դաս: Տեսակները և ձևերը>>

Կատարող՝ Հասմիկ Կարապետի Մալխասյան

/անուն, ազգանուն հայրանուն/

/դպրոց մասնագիտություն, ըստ վերապատրաստման խմբի/

<<Գյումրու թիվ 27 միջնակարգ դպրոց>> ՊՈԱԿ <<Հասարակագիտություն>>

Ղեկավար՝ Կարինե Ալեքսանյան

/անուն, ազգանուն /

ԳՅՈՒՄԴԻ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱՃՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍ: ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԴԱՍ: ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՎԵՐԸ.....	4
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	14
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	15

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտական աշխատանքի թեման է «Ինտեգրված դասի տեսակները և ձևերը»: Աշխատանքում սահմանավում է ինչ է ինտեգրված դասը, ինչ տեսակներ ու ձևեր ունի:

Հետազոտական աշխատանքը բաղկացած է Ներածությունից, Հիմնական մասից, Եզրակացությունից և Գրականության ցանկից:

Հետազոտական աշխատանքի Ներծառությունում սահմանվել են Հետազոտական աշխատանքի նպատակները: Հիմնական մասում նկարագրվել և վերլուծվել է հետազոտական աշխատանքի թեման: Եզրակացություն կատարվել է հետազոտական աշխատանքի թեմայի վերաբերյալ կատարված ուսումնասիրությունների և վերլուծությունների ամփոփում: Գրականության ցանկում նշվել են օգտագործված գրականության հեղինակների և աշխատությունների անվանումները:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն է՝ ուսումնասիրել ինտեգրված դասի տեսակները և ձևերը:

Նշված հետազոտական աշատանքը կատարելիս սահմանվել են հետևյալ խնդիրները՝

- Բացահայտել ինտեգրված դասի էությունը,
- Ուսումնասիրել ինտեգրված դասի տեսակները,
- Ուսումնասիրել ինտեգրված դասի ձևերը,
- Յուրաքանչյուր տեսակի համար սահմանել իրենց առանձնահատկությունները:

Հետազոտական աշխատանքը բաղկացած է 16 էջից:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍ

ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԴԱՍ: ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՎԵՐԸ

Ինտեգրված դասը դասի հատուկ տեսակ է, որը միավորում է միաժամանակ մի քանի առարկաների ուսուցումը՝ ուսումնասիրելով նույն հայեցակարգը, թեման կամ երևույթը: Նման դասում միշտ առանձնանում են՝ առաջատար դիսցիպլին, որը հանդես է գալիս որպես ինտեգրատոր, և օժանդակ դիսցիպլիններ, որոնք նպաստում են առաջատար առարկայի կյուրթի խորացմանը, ընդլայնմանը և հստակեցմանը:

Ինտեգրված դասը ունի մի քանի տեսակներ, որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր անցկացման ձևը:

Առաջինը, որը կուսումնասիրենք այս աշխատանքի ընթացքում՝ «Նոր գիտելիքի ձևավորման դաս» է:

Դասի այս տեսակը կառուցվում է հետևյալ ձևերով՝

- դաս-դասախոսություն,
- ճամփորդական դաս,
- դաս-արշավախմբություն,
- դաս-հետազոտություն,
- դրամատիզացիայի դաս,
- վերապատրաստման կոնֆերանս,
- էքսկուրսիայի դաս,
- մուլտիմեդիա դաս,
- պրոբլեմային դաս:

Դասի կառուցվածքը միավորում է հետևյալ փուլերը՝ կազմակերպչական, նպատակների սահմանում, գիտելիքների ակտուալացում, գիտելիքների ներդրում, գիտելիքների առաջնային համախմբում և համակարգում, վերապատրաստման արդյունքների ամփոփում, տնային առաջադրանքների հանձնարարում և ցուցում դրա իրականացման վերաբերյալ:

Գիտելիքների ձևավորման դասի նպատակն ուսումնական պլանով հասկացությունների, գիտական փաստերի յուրացման աշխատանքների կազմակերպումն է:

Ինտեգրված դասի այս տեսակի առաջադրանքներն են՝

- կրթական՝ ներկայացնել, գաղափար տալ, սովորեցնել կարդալ և վերլուծել քարտեզներ և դիագրամներ, ակտիվացնել ճանաչողական գործունեությունը, բացահայտել բնորոշ հատկանիշները և այլն:

- դաստիարակչական՝ Հայրենիքի հանդեպ սիրո զգացողության ձևավորում, հայրենի հողի նկատմամբ հպարտության զգացողության սերմանում, գեղագիտական դաստիարակություն և այլն:

- զարգացնող՝ շարունակել զարգացնել վերլուծելու, համեմատելու, առաջնայինը երկրորդականից կարևորելու, պատճառահետևանքային կապեր հաստատելու կարողությունը, բերել օրինակներ, ձևավորել գրականության, քարտեզների, աղյուսակների, գծապատկերների և այլնի հետ աշխատելու հմտություններ:

Նման դասերին ավելի շատ հնարավորություններ են ստեղծվում ճանաչողական առաջադրանքների կատարման, ստեղծագործական ներուժի իրացման առաջարկներ անելու համար: Այս տեսակի դասերը պայմաններ են ստեղծվում սովորողի անձի լիարժեք զարգացման համար:

Նոր գիտելիքների ձևավորման դասի տեսակներն են նաև՝ գիտելիքների ձևավորման և կատարելագործման դասերը, գիտելիքների համախմբման և կատարելագործման դասերը, նոր խնդրահարույց տեսլականի ձևավորման դասերը: Դասի թվարկված ձևերին կարող եք ավելացնել սեմինարը, ամփոփիչ կոնֆերանսը, եզրափակիչ էքսկուրսիան:

Ինտեգրված դասի հաջորդ տեսակը՝ «Հմտությունների և կարողությունների ուսուցման դաս» է:

Հմտությունների և կարողությունների ուսուցման դասը նախատեսում է հետևյալ ձևերը՝

- սեմինարի դաս,
- դաս-շարադրություն,

- դաս-երկխոսություն,
- դաս – դերային խաղ,
- համակցված դաս,
- ճանապարհորդություն,
- արշավախումբ և այլն:

Վերոնշյալ դասի կառուցվածքը ներառում է հետևյալ փուլերը՝ կազմակերպչական, նպատակադրում, տնային աշխատանքների ստուգում և գիտելիքների թարմացում, ստանդարտ տիպի առաջադրանքների կատարում, այնուհետև՝ վերականգնողական, ստեղծագործական առաջադրանքների կատարում, հմտությունների և կարողությունների ձևավորման վերահսկում, տնային առաջադրանքների հանձնարարում:

Սկզբում աշակերտները զբաղվում են վերարտադրողական գործունեությամբ: Այնուհետև նրանք կատարում են առաջադրանքներ, որոնք պահանջում են նոր իրավիճակներում գիտելիքների և գործունեության մեթոդների հմտություններ: Այս փուլում օգտագործվում է ուսուցման տարբերակված խմբային ձևը: Այս փուլից հետո սովորողները կատարում են ստեղծագործական առաջադրանքներ, իսկ դասի վերջում ստեղծագործական գործունեություն:

Այս տեսակի դասերի նպատակն է սովորողների մեջ զարգացնել ուսումնական ծրագրով նախատեսված որոշակի հմտություններ և կարողություններ:

Այս դասի առաջադրանքներն են՝

- կրթական՝ ներկայացնել, գաղափար տալ, զարգացնել հմտություններ, սովորեցնել տեխնիկայի տիրապետում:

- կրթական՝ ցույց տալ դերը, ներգրավվել ակտիվ գործնական գործունեության մեջ, նպաստել բնության, մշակույթի, բնապահպանական իրազեկման կրթությանը, ստեղծել օբյեկտիվ հիմք կրթության և հայրենի հողի հանդեպ սիրո համար, բարելավել հաղորդակցման հմտությունները:

- զարգացնել, սովորեցնել աշխատել լրացուցիչ գրականության և տեղեկատվության այլ աղբյուրների հետ, պատրաստել հաշվետվություններ, ձևավորել

ընկալաբանական մտածողություն, վերլուծելու, հիմնականը լուսաբանելու, ընդհանրացնելու և եզրակացություններ անելու ունակություն:

Հմտությունների և կարողությունների ձևավորման դասին որպես գիտելիքների հիմնական աղբյուրներ օգտագործվում են դասագրքեր, խնդիրների ժողովածուներ, ձեռնարկներ, մուլտիմեդիա, ինտերնետ տեխնոլոգիաներ: Կառավարելով սովորողների կրթական գործունեությունը, ուսուցիչը լայնորեն օգտագործում է խթանման, գործառնական վերահսկողության մեթոդները: Այստեղ հատկապես հստակորեն իրականացվում են դասի ուղղիչ և վերահսկիչ գործառնությունները՝ նպաստելով ամենամեծ արտադրողականություն ունեցող դպրոցականների ուսումնական գործունեության կազմակերպմանը: Այս դասը թույլ է տալիս ուսուցման լայն տարբերակում: Սովորողները կատարում են առաջադրանքները՝ հաշվի առնելով ուսուցման հնարավորությունները և դրա շնորհիվ օպտիմալ տեմպերով շարժվում են դեպի նպատակը:

Դասի ձևավորումը թույլ է տալիս սովորողներին ընդգրկվել տարբեր տեսակի գույգերով, խմբային և անհատական աշխատանքներում: Հնարավոր է դիմել անհատական և անհատականացված խմբային պարապմունքների:

Դասի այս տեսակն ունի մեծ կրթական ներուժ, որն իրականացվում է ոչ միայն ուսումնական նյութի գաղափարական բովանդակության արդյունավետ օգտագործման, այլև ռացիոնալ հաղորդակցության և թիմային աշխատանքի կազմակերպման միջոցով, որի ընթացքում պայմաններ են ստեղծվում սովորողների հոգածության համար, միմյանց օգնություն և աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով: Միաժամանակ իրականացվող փոխադարձ վերահսկողությունը նպաստում է ինքնատիրապետման զարգացմանը:

Գիտելիքների համախմբման, հմտությունների և կարողությունների ձևավորման կապերի համակցության հիման վրա կառուցվում է դաս՝ բարելավելու գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները: Այս դասին սովորողները, հիմնվելով նախկին գիտելիքների վրա, զարգացնում են այն, սովորում կիրառել տարբեր իրավիճակներում: Գոյություն ունի գիտելիքների ընկալման, հմտությունների և կարողությունների զարգացման գործընթաց:

Ուսուցչի գործունեությունը հստակ է: Նախապես պլանավորելով աշակերտների աշխատանքը՝ նա իրականացնում է օպերատիվ հսկողություն, օգնություն և աջակցություն և ցուցաբերում կատարում նրանց գործունեության մեջ:

Ինտեգրված դասի հաջորդ տեսակը՝ «Գործնականում գիտելիքների կիրառում»

Է:

Դասի այս տեսակը նախատեսում է հետևյալ ձևերը՝

- դերային և բիզնես խաղեր,
- սեմինարներ,
- նախագծի պաշտպանության դասեր,
- ճանապարհորդություն,
- արշավախումբ և այլն:

Այս տեսակ դասի կառուցվածքը ներառում է հետևյալ փուլերը՝ կազմակերպչական, նպատակադրում, տնային առաջադրանքների ստուգում և գիտելիքների թարմացում, գործնական խնդիրներ լուծելու հմտություններ և կարողություններ, աշխատանքի կատարման վերաբերյալ հաշվետվության կազմում, տնային առաջադրանքների հանձնարարում: Այս դասին սովորողները՝ հիմնվելով նախկինում ձեռք բերած գիտելիքների վրա, զբաղվում են գործնական աշխատանքներով: Նախ ստուգվում է տնային աշխատանքը, ապա վերլուծվում տեսական նյութը՝ գիտելիքները թարմացնելու նպատակով: Դրանից հետո ուսանողները ներգրավվում են կառուցողական առաջադրանքների իրականացման մեջ, որոնք ունեն ընդգծված գործնական ուղղվածություն:

Այս տեսակի դասերի նպատակը գիտելիքները գործնականում կիրառելն է:

Այս տեսակի դասի առաջադրանքներն են՝

- կրթական՝ սովորեցնել կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները գործնականում, գործել առկա ներուժով կոնկրետ իրավիճակում, համախմբել աշխատելու հմտություններն ու կարողությունները, սովորեցնել պաշտպանել իր տեսակետը, զարգացնել խնդիրները համախմբելու ունակությունը:

- դաստիարակչական՝ ներգրավվել ակտիվ գործունեության մեջ, ձևավորել մշակույթ, այդ թվում՝ Էկոլոգիական, ձևավորել աշակերտի անձի մարդասիրական որակները, բարելավել հաղորդակցման հմտությունները:

- զարգացնող՝ զարգացնել գիտելիքների աղբյուրների հետ աշխատելու հմտությունները, բարելավել վերլուծական, ընդհանրացման հմտությունները և այլն,

խոսելու և իրենց տեսակետը պաշտպանելու ունակությունը, զարգացնել ստեղծագործական ունակությունները, զարգացնել հաղորդակցման հմտությունները խմբային աշխատանքում, զարգացնել ճանաչողական հետաքրքրություն շրջապատող կյանքի նկատմամբ:

Գործնականում գիտելիքների կիրառման դասերը հիմնված են զուգակցված, խմբային և անհատական աշխատանքի համադրության վրա: Աշակերտների ընդգրկումը կոլեկտիվ աշխատանքի տարբեր տեսակների մեջ դրական է ազդում անհատի մարդասիրական որակների ձևավորման վրա: Կրթական գործունեությունը՝ ստեղծագործական խնդիրների լուծման տեսանկյունից, նպաստում է դրանց արդյունավետ զարգացմանը:

Այս տեսակի դասերին, մոբիլիզացնելով տեսական գիտելիքները, երեխաները ներգրավվում են փորձարարական, հետազոտական, որոնողական և մասնակի որոնման աշխատանքներում: Այս տեսակի դասի շնորհիվ երեխաները զարգացնում են գիտական հայացքներ և ամբողջական աշխարհայացք:

Ինտեգրված դասի հաջորդ տեսակը, որն ուսումնասիրելու ենք «Կրկնություն» դասն է:

Այս դասն ունի ամենամեծ հնարավորությունները միջառարկայական կապերի ինտեգրման և իրականացման համար:

Այս տեսակի դասին հատուկ են հետևյալ ձևերը՝

- կրկնվող և ընդհանրացնող դաս,
- բանավեճ,
- խաղեր,
- թատերական դաս (դաս-փորձնական),
- դաս- կատարելագործում,
- եզրափակիչ կոնֆերանս,
- եզրափակիչ էքսկուրսիա,
- դաս-խորհրդատվություն,
- ստուգողական աշխատանքների վերլուծություն-դաս,

- դասախոսության կրկնություն
- դաս-քննարկում:

Դասի կառուցվածքը հիմնված է փուլերի համակցության վրա՝ կազմակերպչական, նպատակների սահմանում, ստանդարտ և ոչ ստանդարտ իրավիճակներում գիտելիքներով և գործունեության մեթոդներով գործունեություն, եզրակացությունների ամփոփում և ձևակերպում, տնային առաջադրանքների հանձնարարում և բացատրում:

Կրկնություն տեսակի ինտեգրված դասի նպատակը գիտելիքի ավելի խորը յուրացումն է, ընդհանրացման բարձր մակարդակը:

Նման դասերը անցկացվում են ծրագրի հիմնական թեմաներն ուսումնասիրելիս կամ ուսումնական քառորդի կամ տարվա վերջում: Դրանք ներառում են վերջնական դասերը:

Այս տեսակի առաջադրանքներն են՝

- կրթական՝ բացահայտել նախորդ դասերին ձեռք բերված գիտելիքների և հմտությունների յուրացման որակը և մակարդակը թեմայի շուրջ՝ ընդհանրացնել նյութը որպես գիտելիքների համակարգ:

- դաստիարակչական՝ դաստիարակել ընդհանուր մշակույթ, շրջակա միջավայրի գեղագիտական ընկալում, պայմաններ ստեղծել ուսանողների իրական ինքնագնահատականի համար:

- զարգացնող՝ զարգացնել տարածական մտածողությունը, դասակարգելու, կապերը բացահայտելու, եզրակացություններ ձևակերպելու կարողությունը, զարգացնել հաղորդակցման հմտությունները խմբերում աշխատելիս, զարգացնել ճանաչողական հետաքրքրությունը և հատկանիշները բացատրելու ունակությունը, վերլուծություններ կատարելը և այլն:

Գիտելիքների կրկնության դասին սովորողները ներգրավված են տարբեր գործողությունների մեջ: Անցկացվում են զրույցներ, քննարկումներ, լաբորատոր աշխատանքներ, կատարվում են առաջադրանքներ: Այս դասերին, զրույցին զուգահեռ, ներառված են սովորողների առանձին հոդվածների բանավոր ակնարկներով ելույթները, քննարկվող թեմայի վերաբերյալ գրքերը:

Դասի արդյունավետությունը կախված է նրանից, թե որքան լայնորեն են օգտագործվում դպրոցականների վերարտադրողական-որոնողական, մասամբ

որոնողական և ստեղծագործական հմտությունները: Սովորողը չի հասնում իր նպատակին, եթե նախապատվությունը տրվում է սովորական վերարտադրողական գործունեությանը: Ուսուցիչը՝ պատրաստում է ստեղծագործական բնույթի առաջադրանքներ՝ թույլ տալով թարմ հայացք նետել նախկինում սովորածին: Այս դեպքում զարգացող ֆունկցիան իրականացվում է այնքան հաջող, որքան լայնորեն կիրառվում են միջառարկայական կապերը, որոնք հնարավորություն են տալիս փոխանցել և համակարգել ստացված գիտելիքները:

Գիտելիքների կրկնության դասը թույլ է տալիս կիրառել ուսումնական աշխատանքի խմբային ձևը: Աշակերտների տարբեր խմբեր կարող են ներառվել տարբեր առաջադրանքների կատարման մեջ, որպեսզի հետագայում ավելի լիարժեքորեն լուսաբանվեն նախկինում ուսումնասիրված նյութի տարբեր հարցեր: Ուսումնական աշխատանքի նման կազմակերպմամբ դպրոցականները համոզվում են կրթական գործունեության կոլեկտիվ ձևերի առավելության մեջ: Այս դասերին սովորողները կրկնում են ստացած գիտելիքը և ավելի հիմնավոր է դառնում այն: Նրանց զարգացման ֆունկցիան դրսևորվում է վերլուծության, նյութի համակարգման մեթոդների միջոցով: Ուսումնական խնդիրները լուծվում են ոչ միայն ուսումնական նյութի մեթոդների, բովանդակության, այլ նաև ուսանողների կոլեկտիվ գործունեության կազմակերպման միջոցով:

Ինտեգրված դասի հաջորդ տեսակը «Գիտելիքների և հմտությունների ստուգման» դասն է:

Դասարանում ուսուցչի կողմից հսկողությունն իրականացվում է անընդհատ, սակայն այս տեսակի դասերը նախատեսված են մանրամասն հսկողության համար:

Դասի այս տեսակն ունի հետևյալ ձևերը՝

- թեստային դաս,
- վիկտորինա,
- մրցույթներ,
- գիտելիքների վերստուգում,
- ստեղծագործական աշխատանքների, նախագծերի պաշտպանություն,
- ստեղծագործական հաշվետվություն,

- ստուգողական աշխատանք,

- հարցազրույց:

Գիտելիքների և հմտությունների ստուգման դասի նպատակն է վերահսկել ուսուցումը, շարունակել գիտելիքների համակարգումը, բացահայտել նյութի յուրացման մակարդակը, հմտությունների և կարողությունների ձևավորումը:

Այս տեսակ դասի առաջադրանքներն են՝

- կրթական՝ բացահայտել թեմայից ստացված գիտելիքների և հմտությունների յուրացման որակը և մակարդակը, ամփոփել նյութը որպես գիտելիքների համակարգ, ստուգել ստեղծագործական մտածողության և ինքնուրույն գործունեության կարողությունը, համախմբել կարողությունը. աշխատել թեստային առաջադրանքների հետ:

- դաստիարակչական՝ նպաստել ուսուցման նկատմամբ պատասխանատու վերաբերմունքի ձևավորմանը, պատրաստակամությանը և ջանքերի մոբիլիզացմանը առաջադրանքների անթերի կատարման համար, առավել ակտիվ լինել դրանց իրականացման գործում, դաստիարակել կրթական աշխատանքի մշակույթը, ինքնակրթության հմտությունները, սովորեցնել ժամանակի խնայողաբար օգտագործում:

- զարգացնող՝ զարգացնել տրամաբանական մտածողությունը, հիշողությունը, վերլուծելու և սինթեզելու կարողությունը, զարգացնել ինքնատիրապետման հմտությունները, թիմային աշխատանքի հմտությունները:

Այս տեսակի դասերը կախված կիրառվող ուսումնական աշխատանքի ձևերից լինում են գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների համալիր, բանավոր և գրավոր ստուգման, ինչպես նաև էլեկտրոնային դասագրքերով և ձեռնարկներով ծրագրավորված հսկողության դասեր:

Ինտեգրված ուսուցման ընթացքում գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների ստուգման դասերը պահանջում են առարկայական ուսուցիչների հատուկ համագործակցություն հետաքրքիր առաջադրանքներ կազմելիս, որոնք կապահովեն հարցերի սերտ կապը շրջապատող կյանքի հետ և արդյունքում սովորողները կտեսնեն ամբողջականությունը, դրանց բարդությունը և

փոխկապակցվածությունը շրջապատող աշխարհի կոնկրետ խնդիրների լուծման գործում:

Ինտեգրված դասի վերջին տեսակը, որը կուսումնասիրվի հետազոտական աշխատանքի ընթացքում «Կոմբինացված» դասն է:

Կոմբինացված դասը հիմնված է ուսումնական գործընթացի ոչ պայմանական օղակների վրա: Սա է նրա յուրահատկությունը: Այս դասը կարող է համատեղել վերաստուգումը, գիտելիքների ձևավորումը, գիտելիքների համախմբումը և կատարելագործումը, հմտությունների և կարողությունների ձևավորումը, ուսումնառության արդյունքների ամփոփումը, տնային առաջադրանքների հանձնարարումը:

Կոմբինացված դասերը դժվար է անցկացնել ինտեգրված ձևով, և անհրաժեշտ չէ, քանի որ, որպես կանոն, կոմբինացված դասը փոքր քանակությամբ նոր նյութ է տալիս, շատ ժամանակ է հատկացնում կրկնությանը, վերաստուգմանը:

Նյութը փոքր բլոկներով ուսումնասիրելը չի հանգեցնում գիտելիքների համակարգի ձևավորմանը, թույլ է զարգացնում հիմնականը կարևորելու, գիտելիքները ընդլայնելու կարողությունը:

Այսպիսով, ինտեգրված կրթության արդյունավետությունը կախված է կրթության կազմակերպման ձևերի ճիշտ, մանկավարժորեն հիմնավորված ընտրությունից, որն ապահովվում է նրանցից յուրաքանչյուրի կրթական, զարգացման, կրթական կարողությունների խորը և համապարփակ վերլուծություն:

Առարկաների միջև ինտեգրման իրականացումը հնարավոր է միայն ուսուցիչների թիմում առողջ մթնոլորտի, փոխըմբռնման և հարգանքի վրա հիմնված նրանց արդյունավետ համագործակցության դեպքում:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Չետագրտական աշխատանքում ուսումնասիրելով ինտեգրված դասի տեսակներն ու ձևերը, ինչի արդյունքում կատարվել են մի շարք եզրակացություններ:

Ուսումնասիրվել են ինտեգրված դասի վեց տեսակներ, յուրաքանչյուր տեսակ ունի իր նպատակը և առանձնահատկությունները, տեսակներից յուրաքանչյուրն առանջնանում է դասի անցկացման իր մի քանի ձևերով:

Ինտեգրված դասի ուրաքանչյուր տեսակ ունի կրթական, զարգացնող և դաստիարակչական առաջադրանք: Այդ առաջադրանքների կատարումը հնարավորություն է տալիս սովորողների մոտ զարգացնել մի շարք հմտություններ, կարողություններ և մարդկային որակներ, որոնք ավելի բարդ է զարգացնել սովորական դասերի ընթացքում:

Ինտեգրված դասերին ավելի շատ հնարավորություններ են ստեղծվում ճանաչողական առաջադրանքների կատարման, ստեղծագործական ներուժի իրացման առաջարկներ անելու համար: Այս տեսակի դասերը պայմաններ են ստեղծում սովորողի անձի լիարժեք զարգացման համար:

ՕԳՏԱԳՈՐԾԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Amanda Wall, Alisa Leckie "Curriculum Integration: An Overview", Georgia Southern University, Cibile, 2017
2. Мартынова М.В. Интегрированное обучение. Педагогические технологии. Типы и формы интегрированных уроков. – Томск, 2003
3. Федорец Г.Ф. Проблемы интеграции в теории и практике обучения (пути развития). – Л, 1990.